

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
אגף בכיר בחינוך
מחברת בחינה

לנבחנים ולנבחנות שלום,
יש לקרוא את ההוראות בעמוד זה ולמלא אותן בדיוקנות. אי-מילוי ההוראות עלול לגרום לתקלות ואף להביא לידי פסילת הבחינה.
הבחינה נועדה לבדוק הישגים אישיים, ולכן יש לעבוד עבודה עצמית בלבד. בזמן הבחינה אין להיעזר בזולת ואין לתת או לקבל חומר בכתב או בעל פה.
אין להכניס לחדר הבחינה חומר עזר – ספרים, מחברות, רשימות – חוץ מ"חומר עזר מותר בשימוש" המפורט בגוף השאלון או בהוראות מוקדמות של המשרד. כמו כן אין להכניס לחדר הבחינה טלפונים או מכשירים אלקטרוניים אחרים. שימוש בחומר עזר שאינו מותר יוביל לפסילת הבחינה.
לאחר סיום כתיבת הבחינה יש למסור את המחברת למשגיח ולעזוב בשקט את חדר הבחינה.

יש להקפיד על טוהר הבחינות !

הוראות לבחינה

- יש לוודא כי במדבקות הנבחן שקיבלת מודפסים הפרטים האישיים שלך. אין להוסיף או לשנות שום פרט במדבקות, כדי למנוע עיכוב בזיהוי המחברת וברישום הציונים.
- אם לא קיבלת מדבקה, יש למלא בכתב יד את הפרטים במקום המיועד למדבקת הנבחן.
- אסור לכתוב בשולי המחברת (החלק המקווקו) משום שחלק זה לא ייסרק.
- לטייטה ישמשו אך ורק דפי מחברת הבחינה שיועדו לכך.
- אין לתלוש או להוסיף דפים.** מחברת שתוגש לא שלמה תעורר חשד לאי-קיום טוהר הבחינות.
- אין לכתוב שם בתוך המחברת משום שהבחינה נבדקת בעילום שם.

בהצלחה !

מדבקות נבחן והתאמות ملصقة ممتحن وملاءمات	מדבקות לנבחן ملصقة ممتحن
שנה السنة חודש الشهر מועד موعد סמל ביה"ס מס' תעודת הזהות رقم المدرسة رقم الهوية	
יש להדביק כאן ↑ מדבקות נבחן (ללא שם) يجب هنا ↑ إلصاق ملصقة ممتحن (بدون اسم)	

יש לסמן במשבצת ☐ אם ניתנה מחברת נוספת
يجب الإشارة في المربع إذا أُعطي دفتر إضافي
* التعليمات باللغة العربية على ظهر الصفحة

תנ"ך

ידע ובקיאות

לבתי ספר דתיים

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה : שעה וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה : בשאלון זה שלושה חלקים.

חלק ראשון - עיון בספר במדבר- (3X16) - 48 נקודות.

חלק שני - עיון בנביאים ראשונים (14X2) 28 נקודות

חלק שלישי -בקיאות בנביאים ראשונים (6X4) 24 נקודות

סך הכול — 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש : אין.

ד. הוראות מיוחדות : אין.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, רשום "טייטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.

כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

חלק ראשון- עיון בספר במדבר (48 נקודות)

1. פרקים ט'-י': מסע בני ישראל במדבר

- א. בפרק ט', פסוקים י"ט-כ"ב, מתוארים מצבים שהקשו על בני ישראל במסעם. ציין שניים מן המצבים האלה, והסבר מה היה הקושי בכל אחד מהם, על פי פירוש שלמדת. בסס את דבריך על הפסוקים.

(5 נקודות)

- ב. עיין בפרק י', פסוקים א'-י'.

(1) בני ישראל נסעו על פי הענן, מדוע נדרשה תרועת החצוצרות כסימן נוסף למסע המחנות? ענה על פי פירוש שלמדת.

(2) ציין שלושה מצבים נוספים (מלבד מסע המחנות) שבהם תקעו או הריעו בחצוצרות.

(5 נקודות)

- ג. עיין בדברי ספורנו שלפניך לפרק ל"ג, פסוק א'.

ספורנו: "רצה הא-ל יתברך שיכתבו מסעי ישראל, להודיע זכותם בלכתם אחריו במדבר בארץ לא זרועה".
מה הייתה המטרה של פירוט המסעות במדבר לפי ספורנו?

(2 נקודות)

2. פרק י"ג, פסוקים א'-כ"ט: חטא המרגלים

ענין בפרק י"ג, פסוקים א'-ב' וי"ז-י"ט, ובדברים, פרק א', פסוקים כ"ב-כ"ג.

א. (1) מי יזם את שליחת המרגלים לתור את ארץ כנען על פי ספר במדבר, ומי יזם אותה על פי ספר דברים?

(2) מה הן מטרות השליחות של המרגלים על פי ספר במדבר, ומי מטרת שליחותם על פי ספר דברים?

(6 נקודות)

ב. רש"י: 'שלח לך' - לדעתך, אני איני מצווה לך, אם תרצה -שלח. לפי שבאו ישראל ואמרו 'נשלחה אנשים'

(דברים א, כב), כמו שכתוב 'ותקריבון אלי כולכם' (דברים א, כב), ומשה נמלך בשכינה.

אמר [הקב"ה]: אני אמרתי להם שהיא טובה, שנאמר 'ואומר אעלה אתכם מעני מצרים [...] אל ארץ זבת חלב

ודבש' (שמות ג, יז), ח"הם שאני נותן להם מקום לטעות בדברי המרגלים, למען לא יירשעו:

הסבר בלשונך את הפתרון של רש"י לסתירה שבין ספר במדבר ובין ספר דברים בנוגע ליוזמה של שליחת

המרגלים.

(6 נקודות)

ג. "עלה נעלה ונרשנו אתה כי יכול נוכל לה" (פסוק ל').

ענין בפירוש הכלי יקר: "כפל הלשונות [עלה נעלה] יש לפרש [...] אמת שהעליה אפשרית היא, אך נעלה בתנאי זה

אם אנחנו נתקן מעשינו [...] ואנחנו חייבים לעשות הכנה אל העלייה על ידי תשובה ומעשים טובים [...] הקב"ה

ודאי יכול להם, אך בתנאי זה שגם אנחנו נוכל על ידי שנסיר לב האבן מקרבנו".

על פי הכלי יקר, הסבר בלשונך מה טען כלב בעניין כיבוש הארץ.

(4 נקודות)

3. פרק כ', פסוקים ז'-י"ג- מי מריבה

א. (1) ציין שתי פעולות שביצע משה כפי שציווה עליו ה'.

(2) ציין פעולה אחת שביצע משה לא כפי שציווה עליו ה'.

(6 נקודות)

ב. "וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אֶהֱרֹן יֶעֶן לֹא הֶאֱמַנְתֶּם בִּי לְהַקְדִּישֵׁנִי לְעֵינֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל" (פסוק י"ב)
רש"י: "להקדישני" - שאילו דיברתם אל הסלע והוציא, הייתי מקודש לעיני העדה, ואומרים: מה סלע זה, שאינו מדבר ואינו שומע ואינו צריך לפרנסה, מקיים דבורו של מקום- קל וחומר אנו".
(1) הסבר בלשונך את ה"קל וחומר" שבפירוש רש"י.

(2) על פי רש"י, מה הלקח שהיו בני ישראל לומדים אילו היו משה ואהרן מדברים אל הסלע?

(6 נקודות)

ג. עיין בדברי רלב"ג שלפניך.

" להודיע [לפרסם את] עוצם [גודל] מעלת משה, שאף על פי שלא עשה הדבר כמו שציווהו השם יתעלה, שמע

השם יתעלה לקולו להוציא מים רבים מן הסלע". (התועלות לרלב"ג, פרשת חוקת, התועלת השמיני)

על פי רלב"ג, הסבר מדוע פרשת "מי מריבה" מלמדת על מעלתו הגדולה של משה.

(4 נקודות)

4. פרק כ"ה- חטא בעל פעור

א. (1) בפסוקים אי-ג' מתוארים שני חטאים שחטאו ישראל.

מה היה החטא הראשון שחטאו ישראל ולאִיזה חטא נוסף חטא זה הוביל? ענה לפי פירוש שלמדת.

(2) על פי פסוקים י"ד-ט"ו, מה היה מעמדו של צור אביה של כזבי (בת צור)? מה אפשר ללמוד

מהשתתפותה בחטא?

(6 נקודות)

ב. "יֹאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה קַח אֶת כָּל רֹאשֵׁי הָעָם וְהוֹקֵעַ אוֹתָם לֵה' נֶגֶד הַשָּׁמַשׁ" (פסוק ד')

במדבר רבה (וילנא) פרשה כ: "ר' יודן אמר: ראשי העם תלה על שלא מיחו [=התנגדו, הביעו מחאה] בבני אדם".

רש"י: "קח את כל ראשי העם" - לשפוט את העובדים לפעור. 'והוקע אותם' - את העובדים".

(1) על פי המדרש במדבר רבה, מה ציווה ה' על משה לעשות לראשי העם, ומדוע?

(2) על פי רש"י, מה ציווה ה' על משה ביחס לראשי העם?

(6 נקודות)

ג. "וְנָשָׂא אִישׁ יִשְׂרָאֵל הַמֶּכָּה אֲשֶׁר הִכָּה אֶת הַמִּדְיָנִית זָמְרִי בֶן סִלּוּא נָשִׂיא בֵּית אָב לַשְּׁמֵעֹנִי" (פסוק י"ד).

רש"י: "נשיא בית אב לשמעוני" - להודיע שבחו של פינחס, שאף על פי שזה היה נשיא, לא מנע את עצמו מלקנא

לחילול ה', לכך הודיעך הכתוב מי הוא המוכה".

על פי רש"י, הסבר בלשונך מדוע ציינה התורה את המעמד של זמרי בן סלוא.

(4 נקודות)

5. פרק כ"ז- מינוי יהושע למנהיג

א. (1) "יפקד ה' א-להי הרוחות לכל בִּשָּׁר..." (פסוק ט"ז).

רש"י: "אלהי הרוחות" - למה נאמר? אמר לפניו: ריבונו של עולם, גלוי וידוע לפניך דעתו של כל אחד ואחד ואין דומין זה לזה, מנה עליהם מנהיג שיהא סובל [=בעל סבלנות ל] כל אחד ואחד לפי דעתו".
על פי רש"י, מהי התכונה הנדרשת ממנהיג?

(2) "אֲשֶׁר יֵצֵא לַפְּנִיָּהם וְאֲשֶׁר יָבֹא לַפְּנִיָּהם וְאֲשֶׁר יוֹצִיֵאם וְאֲשֶׁר יְבִיֵאם..." (פסוק י"ז).

על פי פירוש שלמדת, על איזה תפקיד של המנהיג מדובר בפסוק זה?

(6 נקודות)

ב. עיין בפסוקים י"ח-כ"ג.

(1) מה ציווה ה' את משה לעשות לפי פסוק י"ח, ומה משה עשה לפי פסוק כ"ג?

(2) הסבר את המשמעות להבדל שצינת בסעיף 1, לפי פירוש שלמדת.

(6 נקודות)

ג. רש"י: "וידבר משה אל ה'- להודיע שבחן של צדיקים, שכשנפטרי מן העולם מניחין צרכן ועוסקין בצרכי צבור".
ר' יוסף בכור שור: "יפקד ה' א-להי הרוחות" מאחר שאיני נכנס לארץ, צריך שתמנה פרנס עליהם. ואתה א-להי הרוחות וידוע רוחות של כל אחד ואחד ודעתו, ומי ראוי להיות ראש. כי אני איני יודע לבחור, כי אדם יראה לעינים ואתה תראה ללבם".

בקשתו של משה למינוי מנהיג תחתיו משקפת מידות טובות של משה.
כתוב איזו מידה טובה למד כל אחד מן הפרשנים האלה מבקשתו של משה למנות מנהיג תחתיו.

(4 נקודות)

חלק שני - עיון בנביאים ראשונים (28 נקודות)

6. שמואל ב' פרק ה'- משיחת דוד למלך

בספר שמואל מסופר שדוד נמשח למלוכה שלוש פעמים.

א. (1) ציין מי משח את דוד למלך בפרקנו? מי משח את דוד באחת מן הפעמים הקודמות בהן נמשך למלך?

(2) לאחר שנמשח דוד למלך בפעם הראשונה, מדוע משחו את דוד למלך שתי פעמים נוספות?

(6 נקודות)

ב. מדוע בחר דוד לקבוע את משכנו בירושלים? כתוב שתי סיבות, על פי פירוש שלמדת.

(6 נקודות)

ג. "וַיֵּשֶׁב דָּוִד בְּמִצְדָּה וַיִּקְרָא לָהּ עִיר דָּוִד וַיֵּבֶן דָּוִד סָבִיב מִן הַמְּלֹא וּבֵיתָהּ" (פסוק ט').

אברבנאל: "שחפר חפירה גדולה סביב ציון ומילא החפירה ההיא מן מים, כמו שעושים גם היום לחוזה

העיירות שלא ייכנסו שם האנשים בקלות, ולזה נקרא מילוא".

(1) על פי אברבנאל, מהו "המילוא", ומדוע נקרא מילוא.

(2) מדוע בנה דוד את המילוא?

(2 נקודות)

7. מלכים א, פרק ג'

א. (1) על פי מה שלמדת, מדוע התחתן שלמה עם בת פרעה? בסס את תשובתך על לשון פסוק א'.

(2) על פי פירוש שלמדת, מדוע נישואיו של שלמה לבת פרעה אינם נחשבים לחטא?

(6 נקודות)

ב. (1) מה ביקש שלמה מה' בגבעון?

(2) אילו הבטחות הבטיח ה' לשלמה ללא תנאי?

מהי ההבטחה התלויה בתנאי שה' הבטיח לשלמה?

(6 נקודות)

ג. רלב"ג: "שלמה עשה משלו את הבית הגדול הזה [...] לזאת הסיבה לא התחיל לבניין הבית תכף מולכו. כי בשנה הרביעית החל הבניין [...] והיה זה כדי שיבנהו משלו, לא מאוצרות דוד אביו אשר הקדיש אותם לה".
על פי רלב"ג, מדוע התחיל שלמה לבנות את בית מקדש רק בשנה הרביעית למלכותו?

(2 נקודות)

8. מלכים א, פרק י"ב- פילוג הממלכה

א. עיינו בפרק י"ב פסוקים טז- יח ובדברי המלבי"ם

מלבי"ם: (לפסוק י"ז) "ובני ישראל וכו'. רצה לומר הגם שנפרדו מאתו בחרו אף לא התקבצו לבחור מלך

אחר, כי התפרדו איש לאהלו, לא קבלו את מלכותו ולא בחרו אחר על פניו... ועדיין לא פשעו בו, ואם היה מניח

אותם היה עדיין תקוה..."

(1) לפי פירוש המלבי"ם, מדוע תיאור המעשים של בני ישראל בפסוק זה מלמדים שעדיין הייתה תקווה לרחבעם?

(2) מה עשה רחבעם שגרם לתקווה זו שלא להתקיים?

(6 נקודות)

ב. עיין בפסוקים כ"ה-ל"ג.

(1) ציין שלוש פעולות של ירבעם בתחילת מלכותו.

(2) מהו החשש שהניע את ירבעם לעשות את הפעולות האלה?

(6 נקודות)

ג. "וַיַּעַשׂ אֶת-בֵּית בָּמוֹת" (פסוק ל"א).

רלב"ג: "שעשה בית שהיו בו במות רבות, בהפך מה שהיה בבית המקדש, שלא הייתה בו כי אם במה אחת".

על פי רלב"ג, כתוב בלשונך את ההבדל בין בית המקדש ובין "בית במות".

(2 נקודות)

חלק שלישי - בקיאות בנביאים ראשונים (24 נקודות)

ענה על אחת מן השאלות 9-10 (4 נקודות).

9. כתוב את האירועים שלפניך על פי סדר התרחשותם (שמואל ב)

מות אמנון, מעשה דוד ובת שבע, משיחת דוד למלך, מלחמת דוד במלך צובא, העלאת ארון ה' לעיר דוד

- (1) _____
- (2) _____
- (3) _____
- (4) _____
- (5) _____

10. כתוב את האירועים שלפניך על פי סדר התרחשותם (מלכים א')

נבואת אחיה השילוני לירבעם, בניית בית המקדש, הקמת שני עגלי זהב, ביקור מלכת שבא, המלכת רחבעם

בשכם

_____ (1)

_____ (2)

_____ (3)

_____ (4)

_____ (5)

ענה על חמש מן השאלות 11-17 (לכל שאלה - 4 נקודות)

11. א. מי אמר ולמי נאמר "קולע אקרע את הממלכה מעליך ונתתיך לעבדך?"

ב. בעקבות מה נאמרו לו דברים אלו?

12. א. מי הרג את אמנון, ומדוע?

ב. כיצד הגיב דוד על מות אמנון?

13. א. מי אמר "לא תבוא הנחל כי אם הסיף העזרים והפסחים?"

ב. מהו ההקשר שבו נאמרו הדברים האלה?

14. א. מי אמר למי "כזה וכזה תאכל החרב?"

ב. מהו ההקשר שנאמרו בו הדברים שבסעיף א?

15. א. מי אמר "אני הלך אליו והוא לא-ישוב אלי"?

ב. מהו האירוע שבעקבותיו נאמרו דברים אלה?

16. א. מי אמר למי "אבי יסר אתכם בשוטים ואני איסר אתכם בעקרבים"?

ב. מהו ההקשר שנאמרו בו הדברים שבסעיף א?

17. א. מי אמר למי "ראה נא אנכי יושב בבית ארזים וארון האלהים יושב בתוך היריעה"?

ב. מהי הבקשה הקשורה לדברים שבסעיף א?

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך